

**Силабус  
освітнього компоненту**

**Фінанси підприємств  
(за вибором здобувачів освіти)**

Назва дисципліни:	<b>Фінанси підприємств</b>
Рівень вищої освіти:	<b>перший (бакалаврський)</b>
Галузь знань:	<b>05 Соціальні та поведінкові науки 07 Управління та адміністрування</b>
Спеціальність:	<b>051 Економіка 071 Облік і оподаткування</b>
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	<b>Економіка Облік і оподаткування</b>
Сторінка курсу в Moodle:	<b><a href="https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=834">https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=834</a></b>
Рік навчання:	
Семестр:	
Обсяг освітнього компоненту	<b>4 кредити (120 годин)</b>
Форма підсумкового контролю	<b>Залік</b>
Консультації:	<b>за графіком</b>
Назва кафедри:	<b>кафедра обліку і оподаткування</b>
Мова викладання:	<b>українська</b>
Керівник курсу:	<b>Костенко Юрій Олексійович, к.т.н., доцент</b>
Контактний телефон:	<b>(050) 919-45-07</b>
E-mail:	<b>ie_khnahu@ukr.net</b>

**Короткий зміст освітнього компоненту:**

**Метою є** формування системи знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, фінансового забезпечення, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

**Предмет:** педагогічно – адаптована система понять про принципи, процеси та системи відносин, що виникають під час формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства.

**Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:**

- засвоєння необхідності і сутності фінансів підприємств;
- вивчення функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування;
- вивчення організації фінансів підприємств;
- набуття навиків фінансових розрахунків;
- оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану.

**Передумови для вивчення освітнього компоненту:**

«Економічна теорія»; «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Фінанси, гроші та кредит», «Економічна статистика».

**Компетентності, яких набуває здобувач:**

**Загальні компетентності:**

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність працювати автономно;
- здатність працювати у команді;
- здатність бути критичним та самокритичним;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

**Спеціальні (фахові) компетентності:**

- здатність здійснювати розрахунки грошових надходжень, прибутку, його розподілу і оцінювати вплив оподаткування на використання прибутку;
- визначати потребу в оборотних коштах, джерела фінансування відтворення основних виробничих засобів і оцінювати ефективність їх використання;
- здатність користуватися методами оцінки фінансового стану підприємства;
- здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів підприємства та брати відповідальність за них;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів підприємства.

**Результати навчання відповідно до освітньої програми:**

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів підприємств;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

**Тематичний план**

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК «Основи фінансів підприємств»	2	1
	ПР «Основи фінансів підприємств»	2	1
	СР «Особливості організації фінансів залежно від сфери діяльності»	7	10
2	ЛК «Організація грошових розрахунків на підприємстві»	2	1
	ПР «Організація безготівкових розрахунків»	2	0
	СР «Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності.»	7	10
3	ЛК «Грошові надходження підприємств»	2	1
	ПР «Аналіз та систематизація доходів підприємства»	2	0
	СР «Бюджетні дотації, субвенції»	7	10

4	ЛК «Формування і розподіл прибутку»	2	1
	ПР «планування прибутку від реалізації»	2	2
	СР «Виплата дивідендів»	8	10
5	ЛК «Оподаткування підприємств»	2	1
	ПР «Оподаткування підприємств»	2	1
	СР «Єдиний соціальний внесок»	7	10
6	ЛК «Оборотні кошти та їх організація на підприємстві»	2	1
	ПР «Нормування витрат палива на підприємстві»	2	0
	СР «Способи прискорення оборотності оборотних коштів»	7	10
7	ЛК «Фінансове забезпечення відтворення основних засобів»	2	0
	ПР «Амортизація основних засобів та методи її нарахування»	2	0
	СР «Ремонт основних засобів і його фінансове забезпечення»	8	10
8	ЛК «Кредитування підприємств»	2	0
	ПР «Планування графіку повернення кредиту»	2	0
	СР «Кредитування підприємств міжнародними фінансово-кредитними організаціями»	7	10
9	СР «Оцінка фінансового стану підприємства»	10	10
	СР «Аналіз ймовірності банкрутства підприємств»	10	10
	СР «Фінансове планування на підприємствах»	10	10
Разом	ЛК	16	6
	ПР (ЛР, СЗ)	16	4
	СР	88	110

**Індивідуальне навчально-дослідне завдання** (за наявності): не передбачене.

**Методи навчання:**

- 1) вербальні (лекція, пояснення, розповідь);
- 2) наочні (ілюстрація, демонстрація);
- 3) практичні (різні види вправ і завдань, виконання розрахунків);
- 4) пояснювально-ілюстративні (пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами, презентація);
- 5) репродуктивний (виконання різного роду завдань за зразком);
- 6) активного навчання (ділові ігри, мозковий штурм, кейси, навчальна дискусія, виконання індивідуальних завдань).

**Система оцінювання та вимоги:**

**Поточна успішність**

**1** Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

**1.1** Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

**1.2** Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

**1.3** Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт: **не передбачене.**

**1.4** Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального

завдання/реферату.

**2** Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

**3** Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1+K2+...+Kn}{n},$$

де  $K^{поточ}$  – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$  – оцінка успішності  $n$ -го заходу поточного контролю;

$n$  – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

### Підсумкове оцінювання

**1** Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

**Таблиця 1** – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

**2** Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

**3** За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

**3.1** Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

**3.2** Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

**3.3** Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

**4** Результат навчання оцінюється:

- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

**Політика курсу:**

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;

**Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	<b>A</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	<b>B</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			<b>C</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			<b>D</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66	Задовільно	Зараховано	<b>E</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно		<b>FX</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно	Не зараховано	<b>F</b>	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

– під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» ([https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P\\_Standart/pologeniya/stvnz\\_67\\_01\\_dobroch\\_1.pdf](https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf)), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат»

([https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P\\_Standart/pologeniya/stvnz\\_85\\_1\\_01.pdf](https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf)),

«Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ ([https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P\\_Standart/pologeniya/stvnz\\_67\\_01\\_MEK\\_1.pdf](https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf)).

– у разі виявлення факту плагиату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;

– списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

## Рекомендована література:

### 1. Базова література

1.1 Цивільний кодекс України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435\\_15](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435_15) (дата звернення: 21.10.2021)

1.2 Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17> (дата звернення: 20.10.2021).

1.3 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 21.10.2021).

1.4 Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 27.04.2021).

1.5 Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів від 27.04.2000 № 92. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 18.10.2021).

1.6 Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні : постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (дата звернення: 06.05.2021).

1.7 Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04> (дата звернення: 27.05.2021).

1.8 Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів : постанова Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>. (дата звернення: 25.05.2021).

1.9 Аранчій В.І., Чумак В.Д., Бражник Л.В. Фінанси підприємств: навч. посіб. Полтава: РВ ПДАА, 2018. 350 с.

1.10 Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

1.11 Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

1.12 Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с.

1.13 Костенко Ю.А., Безрукова Т.Л., Морковина С.С., Безруков Б.А. Формирование инновационного потенциала предприятий. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2012. № 2 (3), С. 69–74.

1.14 Костенко Ю.О. Шляхи удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва* : зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2016. № 3 (14), том 2. С. 93–99.

1.15 Фінанси підприємств : підручник / Власова, Н.О. та ін. ; за наук. ред. проф. Н.О. Власової. Харків: Світ книг, 2018. 437 с.

1.16 Фінанси підприємств: підручник / Поддєрьогін А.М. та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 8-е вид., переробл. та допов. Київ : КНЕУ, 2013. 519 с.

## 2. Допоміжна література

2.1 Біла О. Г., Мединська Т. В., Юсипович О.І. Фінанси підприємств: навч. посібник. – К. : Алерта, 2016. – 186 с

2.2 Костенко Ю.А., Маликов В.В., Абакуменко И.Н. Венчурное финансирование как источник финансовых ресурсов предприятий Украины. *Економіка транспортного комплексу*: Збірник наукових праць. Харків: вид-во ХНАДУ. 2006. Вип.10. С.76-82.

2.3 Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств : Методичні рекомендації Центральної спілки споживчих товариств України від 28.07.2006 р. URL : <https://zakononline.com.ua/documents/show/143563> 143563 (дата звернення: 25.04.2021).

2.4 Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv> (дата звернення: 25.08.2021)

2.5 Петрович І. М., Прокопишин-Рашкевич Л.М. Економіка та фінанси підприємства : підручник. Львів: Магнолія, 2014. 408 с.

2.6 Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації : навч. посіб. Вид. 2-ге вид., перероб. і доп. / Потій В.З. та ін. ; за наук. ред. канд. екон. наук, проф. В. З. Потій. Київ : КНЕУ, 2013. 237 с.

### Додаткові джерела:

1. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>

2. Кабінет міністрів України: веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Державний комітет статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Міністерство Фінансів України: веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>

5. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни \_\_\_\_\_

підпис

Костенко Ю.О.

Завідувач кафедри

обліку і оподаткування \_\_\_\_\_

підпис

Маліков В.В.